

Zaprimanje i obrada godišnje porezne prijave obrtnika za 2015. u Poreznoj upravi

mr. sc. **Mirjana Mahović Komljenović**

Na temelju podataka s kojima raspolaže, Porezna uprava će u ovoj godini po prvi puta provesti poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2015., te poreznim obveznicima dostaviti privremeno porezno rješenje. No, od navedenog su izuzeti obrtnici i slobodna zanimanja, na koje se poseban postupak ne primjenjuje. Stoga, sve fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost obrta, slobodnih zanimanja, poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao i druge djelatnosti koje se oporezuju kao obrtničke, a od kojih se dohodak utvrđuje temeljem podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija, bile su dužne utvrditi konačan obračun poslovanja i podnijeti godišnju poreznu prijavu do kraja veljače 2016. za 2015. na Obrascu DOH.

U slučaju kada više fizičkih osoba obavlja zajednički obrt te ostvaruje dohodak u supoduzetništvu, nositelj zajedničke djelatnosti bio je obvezan podnijeti godišnju poreznu prijavu najkasnije do kraja siječnja 2016. za prethodnu godinu na Obrascu DOH-Z.

Postupak obrade i verifikacija zaprimljenih godišnjih poreznih prijava obrtnika dohodaša za 2015. na Obrascu DOH – Z i DOH, uključuje postupak usklađenja i kontrolu stanja poreznih evidencija iskazanih u informacijskom sustavu PU s podacima koje su porezni obveznici iskazali u svojoj godišnjoj poreznoj prijavi. Međutim, obrtnicima čiji se dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga, više se ne izdaju rješenja o utvrđenoj godišnjoj obvezi poreza, osim onih obveznika koji su uz samostalnu djelatnost, ostvarili i neki drugi dohodak.

1. Uvod

Obrtnici i slobodna zanimanja koji utvrđuju dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija, bili obvezni utvrditi konačni obračun poslovanja za 2015., prema odredbama čl. 39. do 43. **Zakona o porezu na dohodak** (Nar. nov., br. 177/04. do 136/15., – u nastavku teksta: Zakon) te čl. 81. do 89. **Pravilnika o porezu na dohodak** (Nar. nov., br. 95/05. do 137/15. – u nastavku teksta: Pravilnik).

Pri zaprimanju i obradi godišnjih prijava poreza na dohodak obrtnika za 2015., a radi jedinstvenog postupanja u primjeni zakonskih propisa, potrebno se pridržavati i odredbi propisanih:

Uputom Ministarstva financija Kl. 410-01/15-01/3424, Ur. broj: 513-07-21-01/16-1 od 11. siječnja 2016., o sastavljanju i podnošenju godišnje porezne prijave obveznika poreza na dohodak i obračunavanju godišnjeg poreza na dohodak, provedbi posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te sastavljanju i podnošenju zahtjeva za priznavanjem prava u posebnom postupku za 2015. godinu, te Uputom o postupku zaprimanja i obrade prijave poreza na dohodak, zahtjeva za priznavanjem prava u posebnom postupku i prijave dohotka od zajedničke djelatnosti za 2015. Kl: 410-01/15-01/3428; Ur. br: 513-07-21-02/16-1 od 29. siječnja 2016.

2. Obveza utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2015.

Iako se u 2016. a sukladno čl. 43.a.Zakona, po prvi puta primjenjuje poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2015., čijom primjenom porezni obveznici koji su u poreznom razdoblju ostvarili dohodak za koji se obvezno podnosi godišnja porezna prijava, više nemaju obvezu podnošenja porezne prijave, već će Porezna uprava temeljem prikupljenih podataka, sama utvrditi godišnji obračun poreza te poreznim obveznicima dostaviti privremeno porezno rješenje s utvrđenim porezom za uplatu ili povrat, zakonske odredbe o obveznom ili dobrovoljnom utvrđivanju godišnjeg dohotka ostale su nepromijenjene.

To znači da se nisu izmijenila pravila koja su vrijedila za podnošenje godišnje porezne prijave u odnosu na 2014., već se izmjena odnosi samo na način podnošenja porezne prijave građana te primjenu novog, posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2015.

Prema navedenom, porezni obveznici koji obavljaju samostalnu obrtničku djelatnost a utvrđuju dohodak na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga, bili su obvezni u godišnjoj poreznoj prijavi za 2015., iskazati samo dohodak od samostalne djelatnosti i dohodak od nesamostalnog rada ako je isti ostvaren u poreznom razdoblju, ali ne i dohodak iz ostalih izvora. Ali ako su uz dohodak od samostalne djelatnosti i dohodak od nesamostalnog rada, u godišnjoj poreznoj prijavi iskazali iz nekih razloga i bilo koju vrstu dohotka iz ostalih izvora (kao što su dohodak od osiguranja, dohodak od kapitala, drugi dohodak i sl), tada su u poreznoj prijavi bili obvezni iskazati ukupno ostvareni dohodak u poreznom razdoblju po svim izvorima, osim dohotka za koji se godišnja porezna prijava ne može podnijeti, te dohotka koji ne podliježe oporezivanju.

3. Zaprimanje prijava neposredno od poreznog obveznika u nadležnoj ispostavi Porezne uprave

Ako je obrtnik dohodaš podnio poreznu prijavu neposredno u nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu gdje se i vodi dosije o njegovom poslovanju, službenik u ispostavi je bio obvezan poreznom obvezniku uručiti potvrdu sa datumom zaprimanja i svojim potpisom, te odmah u nazočnosti poreznog obveznika provjeriti formalnu ispravnost porezne prijave, a koja uključuje provjeru jesu li u prijavi ispunjeni svi potrebni podaci te priloženi svi propisani prilozi.

Formalna ispravnost Obrasca DOH-Z - osim općih podataka te OIB-a nositelja zajedničke djelatnosti, uključuje iskazivanje podataka: o supoduzetnicima – ime i prezime, prebivalište te OIB svakog supoduzetnika, svotu zajedničkog dohotka, postotak udjela u zajedničkom dohotku, iznosu dohotka/gubitka svakog supoduzetnika te uvećanju i umanjenju dijelova zajedničkog dohotka. Temeljem iskazanih podataka na Obrascu DOH-Z, Porezna uprava donosi rješenje, kojim se utvrđuje raspodjela zajedničkog dohotka na pojedine supoduzetnike. Rješenje se dostavlja nositelju zajedničke djelatnosti koji je obvezan izvijestiti sve supoduzetnike o visini utvrđenog dohotka, kojeg je svaki od supoduzetnika bio obvezan uključiti u svoju pojedinačnu poreznu prijavu.

Zakonski rok za podnošenje prijave dohotka od zajedničke djelatnosti bio je 2. veljače 2016., dok su se zajedničke prijave u ispostavama Porezne uprave trebale obraditi odnosno verificirati te dostaviti rješenja nositeljima supoduzetništva, do 22. veljače 2016.,

čime je svakom supoduzetniku bilo omogućeno da preda vlastitu poreznu prijavu na Obrascu DOH u kojoj se iskazuje udio u zajednički ostvarenom dohotku. Za obveznike poreza na dohodak kojima je u RPO registru upisano obavljanje zajedničke djelatnosti, ne mogu se unositi njihove pojedinačne porezne prijave prije izdavanja rješenja o utvrđenom zajedničkom dohotku.

Formalna ispravnost Obrasca DOH, uključivala je provjeru općih podataka o poreznom obvezniku (ime i prezime, adresu, OIB, stupanj invalidnosti ako postoji, razdoblje promjene prebivališta tijekom godine, podatke o opunomoćeniku, uzdržanim članovima uže obitelji, uvećanju osobnog odbitka te nazivu banke i broju poslovnog računa prema IBAN konstrukciji). Fizičke osobe koje obavljaju obrtničku djelatnost, obvezne su iskazati podatke o ostvarenom dohotku/gubitku od samostalne djelatnosti te uplaćenom predujmu poreza, a što se iskazuje pod brojem 4.2.1. na dijelu SD Obrasca DOH.

Prema čl. 15. OPZ-a, godišnju poreznu prijavu bio je obvezan potpisati porezni obveznik ili njegov opunomoćenik, čime isti jamči za istinitost i vjerodostojnost iskazanih podataka.

Formalna ispravnost zaprimljenih prijava uključivala je i provjeru jesu li uz godišnju poreznu prijavu obrtnici priložili sve **propisane priloge**, i to osobito:

- pregled poslovnih primitaka i izdataka za 2015. na **novom obrascu P-PPI**, a koji sadrži sve poslovne primitke i izdatke koji su naplaćeni odnosno plaćeni u razdoblju od 1.1. do 31.12.2015. ili kraćem razdoblju obavljanja djelatnosti, s posebno iskazanim izdacima otpisa, reprezentacije te izdacima u vezi s otuđenjem.
- Obrazac KD za obračun komorskog doprinosa,
- Obrazac TZ za obračun članarine turističkoj zajednici ako djelatnost obrtnika spada u skupinu i turistički razred za koji se plaća turistička članarina, te
- Obrazac SR – za obračun spomeničke rente ako su obrtnici obavljali djelatnost za koju je taksativno propisano plaćanje spomeničke rente.

Službenik je bio dužan provjeriti je li dostavljen popis dugotrajne imovine na novom Obrascu DI elektroničkim putem, u slučaju kada je obrtnik korisnik sustava elektroničkog servisa ePorezna.

Ako je u godišnjoj poreznoj prijavi obrtnik iskazao podatke po osnovi uvećanja osnovnog odbitka za dana darovanja u tuzemstvu u naravi ili u novcu doznačenom na žiro račun, i to do visine 2% od ostvarenih ukupnih primitaka za koje je u 2014. podnio poreznu prijavu, tada je službenik u ispostavi bio obvezan provjeriti jesu li uz poreznu prijavu priloženi izvodi sa žiro računa kojim se dokazuje uvećanje neoporezivog dijela dohotka za obavljene uplate udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima ili druge potvrde o primitku za darovanja u naravi.

Za dodatno smanjenje dohotka po osnovi korištenje državnih potpora za obrazovanje i izobrazbu te iznosa potpora male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja, a sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (Nar. nov., br. 109/07. do 14/14.), obrtnici su uz obrazac DOH bili dužni priložiti i posebnu evidenciju i dokumentaciju o nastalim poslovnim izdacima.

3.1. Prijave zaprimanje putem pošte

Svaka zaprimljena prijava putem pošte, mora imati kovertu u kojoj je dostavljena s otisnutim nadnevkom predaje pošti, a zbog utvrđivanja pravovremenosti njene predaje.

- Porezne prijave koje nisu u ispostavi Porezne uprave bile zaprimljene do 29.02.2016., a predane su na pošti kao preporučena pošiljka, pravodobnost podnošenja utvrđuje se prema

potvrdi pošte o predaji preporučene pošiljke, što se smatra potvrdom o prispijeću prijave.

- Ako prijave na pošti nisu predane kao preporučena pošiljka, upisuje se nadnevak prispijeća prijava u ispostavi. Stoga sve zaprimljene prijave putem pošte koje su poslone kao obična pošiljka, moraju imati kovertu u kojoj su dostavljene s otisnutim nadnevkom predaje pošti, koja se čuva zajedno s prijavom kao dokaz o pravodobnom podnošenju.

Kada službenik nakon formalne kontrole zaprimljenih prijava putem pošte utvrdi nedostatke, poreznom obvezniku se **upućuje pisani dopis s nalogom za otklanjanje nepravilnosti**. Ako se dopis vrati kao neuručena pošiljka ili ako porezni obveznik ne otkloni nedostatak u dozvoljenom roku, ispostava Porezne uprave će poreznu osnovicu utvrditi procjenom, te sukladno čl. 207. st.1. t.18. OPZ-a podnijeti prijavu za vođenje prekršajnog postupka.

3.2. Prijave obrtnika podnesene izvan zakonom propisanog roka

Poreznim prijavama obrtnika podnesenim izvan zakonom propisanog roka smatraju se:

- prijave koje su predane neposredno u PU iza 29. veljače 2016.,
- prijave koje su predane na pošti i poslone bez obzira na način (kao preporučena ili obična pošiljka) iza 29. veljače 2016.,
- prijave koje su zaprimljene u PU iza 29. veljače 2016., ali obrtnik nije opravdao kašnjenje u postupku povrata u prijašnje stanje, a koja mogućnost je propisana odredbama čl. 84. OPZ-a,
- prijave koje su zaprimljene iza 29. veljače 2016. od drugih ispostava, koje su prijavu zaprimile kao nenadležne ali izvan zakonskog roka.

Iako su neke prijave obrtnika zaprimljene izvan zakonskog roka, unose se u informacijski sustav PU i ulaze u redovan postupak obrade, ali se protiv poreznih obveznika zbog kašnjenja, pokreće prekršajni postupak.

3.3. Propuštanje roka i podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje

Prema čl. 84. OPZ-a obrtnik može nadležnoj ispostavi Porezne uprave, podnijeti **zahtjev za povrat u prijašnje stanje**, ako je iz opravdanih razloga koji su neovisni o njegovoj volji (kao što su to boravak na liječenju, elementarne nepogode, viša sila, ili sl.), propustio predati poreznu prijavu u zakonskom roku. Zahtjev se podnosi u roku od 8 dana od dana kada je prestao razlog koji je doveo do propuštanja zakonskog roka. Tako npr. ako je obrtnik bio na bolničkom liječenju od 25. veljače do 20. ožujka, radi čega nije predao poreznu prijavu u roku, može do 28. ožujka 2016. **istodobno podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje te poreznu prijavu**, koja kao prilog mora sadržavati i odgovarajuću medicinsku dokumentaciju.

Međutim, zahtjev za povrat u prijašnje stanje ne može se podnijeti po isteku roka od 3 mjeseca od dana propuštanja roka, što znači najkasnije do 30. svibnja 2016. za porezne prijave iz 2015., osim ako je propuštanje i tog roka bilo uzrokovano višom silom. O zahtjevu za povrat u prijašnje stanje ispostava Porezne uprave odlučuje zaključkom.

Protiv poreznih obveznika od kojih su zaprimljene porezne prijave izvan roka, a nema opravdanja za kašnjenje, službenik nadležne ispostave Porezne uprave dužan je pokrenuti prijavu o počinjenom prekršaju, prema čl. 208. st.1. točka 6. OPZ-a.

3.4. Ispravak predane porezne prijave

Ako je obrtnik uočio da je porezna prijava koju je podnio netočna ili nepotpuna te zbog toga može doći do više ili manje plaćenog poreza,

može izvršiti ispravak porezne prijave, a pravo na ispravak prijave ima i univerzalni pravni slijednik te ona osoba koja zastupa poreznog obveznika ili univerzalnog pravnog slijednika.

Prema čl. 66. st.3. OPZ-a, ispravak porezne prijave može se obaviti najkasnije u roku od 12 mjeseci od isteka roka za podnošenje prijave, što znači do 28. veljače 2017. za prijave iz 2015. Međutim, ako se prije isteka navedenog roka pokrene postupak poreznog nadzora, ispravak prijave porezni obveznik može izvršiti najkasnije do dostave obavijesti o početku provođenja inspekcijskog nadzora. Iznimno, ispravak porezne prijave ne može se obaviti nakon što je doneseno porezno rješenje, neovisno o vremenu koje je proteklo od isteka roka za podnošenje prijave.

Za ispravak porezne prijave, porezni obveznik mora priložiti obrazloženi pisani zahtjev, te uz njega priložiti knjigovodstvenu dokumentaciju, kako bi PU mogla provjeriti razloge za ispravkom porezne prijave kao i pismenu tvrdnju poreznog obveznika da je prethodno predana prijava nepotpuna ili netočna, zbog čega se zahtijeva njen ispravak. Ako bi ispravak porezne prijave radi otkrivenih pogrešaka pri njenom sastavljanju, koje su rezultat nekih objektivnih i subjektivnih okolnosti, doveo do velikih promjena u iznosu utvrđenog poreza, tada PU pokreće postupak poreznog nadzora radi detaljnije provjere točnosti i vjerodostojnosti podataka i knjigovodstvene dokumentacije, na osnovu koje porezni obveznik temelji svoj zahtjev za ispravkom prijave.

Međutim, neovisno o tome u kojoj se visini mijenja svota utvrđenog poreza (na manje ili više), PU ima diskreciono pravo i može pokrenuti postupak poreznog nadzora, i u svim drugim slučajevima kada ocijeni da postoji potreba za provjerom vjerodostojnosti knjigovodstvene dokumentacije na osnovu koje porezni obveznik zahtijeva ispravak porezne prijave, ili ako sumnja da je kod poreznog obveznika počinjeno kazneno djelo ili porezni prekršaj.

Iznimno, ispravak porezne prijave može se izvršiti na poziv poreznog tijela u roku koji odredi porezno tijelo.

4. Utvrđivanje porezne osnovice procjenom

Svim obveznicima poreza na dohodak koji za svoje poslovanje vode poslovne knjige i obvezni su predati poreznu prijavu, ali istu nisu predali niti izvan roka, kao i u slučaju ako su podaci iz predane porezne prijave netočni ili nepotpuni, porez na dohodak se utvrđuje procjenom na temelju podataka s kojima PU raspolaže, a prema čl. 39. st.6. Zakona.

Radi toga će se **tijekom mjeseca lipnja 2016. uputiti pisani poziv za dostavu porezne prijave**, svim obrtnicima koji su trebali podnijeti poreznu prijavu za 2015., a prijavu nisu predali ni izvan roka. Ako obrtnik ne dostavi poreznu prijavu ni nakon poziva, PU će poreznu osnovicu utvrditi procjenom, pri čemu je potrebno **sastaviti zapisnik**, a u poreznom rješenju posebno obrazložiti tijek i način utvrđivanja porezne osnovice. Vrlo često, a zbog pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, ispostava upućuje i zahtjev službi nadzora za provedbu vanjske kontrole poslovanja nad poreznim obveznikom, a sukladno čl. 207. st.1. t.18. OPZ-a podnosi se prijavu za vođenje prekršajnog postupka.

Prema čl. 82. OPZ-a, **porezno tijelo može procijeniti poreznu osnovicu na nekoliko načina**, pri čemu po slobodnoj diskrecionoj ocjeni odlučuje koje će mjerilo ili više njih koristiti, i to:

- usporedbom iskazanih primitaka s primicima drugih poreznih obveznika koji obavljaju istu djelatnost na istoj ili sličnoj lokaciji,

- usporedbom s prosječnim primicima više poreznih obveznika iste djelatnosti na istoj ili sličnoj lokaciji,
- temeljem podataka i činjenica o ostvarenim primicima (dnevni, tjedni ili mjesečni) utvrđenih očevidom ili poreznim nadzorom, a sa kojima raspolaže Porezno tijelo, kao i
- procjenom podataka o mogućnostima isporuka dobara ili obavljanja usluga (instaliranog kapaciteta) utvrđenih očevidom ili poreznim nadzorom.

5. Postupci obrade zaprimljenih prijava obrtnika u Poreznoj upravi

U nadležnoj ispostavi PU, obavlja se postupak obrade i verifikacija zaprimljenih poreznih prijava obrtnika, a koji obuhvaća:

- sadržajnu kontrolu koju obavlja ovlašteni službenik prema podacima o poreznom obvezniku s kojima raspolaže ili prema podacima koji su prikupljeni u postupku poreznog nadzora, te
- formalno računsku kontrolu koju informacijski sustav provodi automatski kod unosa prijave u sustav prema OIB-u poreznog obveznika.

Zbog sadržajne i formalno računske kontrole koja se provodi u Poreznoj upravi, nije moguća obrada i unos u informacijski sustav onih poreznih prijava, ako su podaci poreznog obveznika iskazani u poreznoj prijavi neusklađeni s podacima o kojima analitičku evidenciju vodi Porezna uprava. Naime, ako su porezni obveznici u godišnjoj poreznoj prijavi iskazali podatke o dohocima koji su različiti od podataka dostavljenih putem JOPPD Obrazaca, potrebno je provesti postupak usklađenja i utvrđivanja činjeničnog stanja.

Navedeno znači da su obrtnici dužni napraviti kontrolu knjiženja i usuglasiti vlastite evidencije s analitičkim evidencijama koje prati PU na knjigovodstvenoj kartici za 2015. i to zaduženja i uplate po svim oblicima poreza a osobito:

- usklađenja uplata predujma poreza i prireza na dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti (koje se vode na računu 1430), te zaduženjima prema rješenju PU,
- usklađenja uplata PDV-a (koje se vode na računu 1201, 1228) sa zaduženjima prema mjesečnim i tromjesečnim PDV Obrazcima,
- kontrola ostvarenih primitka uzdržanih članova po OIB-u sa ostvarenim prometom po žiro računu,
- usklađenja uplata predujma poreza i prireza na dohodak od nesamostalnog rada (koje se vode na računu 1880) sa zaduženjima prema JOPPD Obrazcima,
- usklađenja svote prenesenog gubitka sa utvrđenom svotom gubitka iskazanim u rješenju PU.

Radi provođenja postupka usklađenja, službenici Porezne uprave obvezni su zajedno sa poreznim obveznicima provjeriti sva knjiženja na računima gdje postoje dugovna odnosno preplatna salda, ispraviti primijećene pogreške, napraviti preknjiženja te provesti sva nova knjiženja kakva možda nedostaju, kako bi se na knjigovodstvenoj kartici utvrdilo stvarno stanje.

Ako obrtnici koriste sustav ePorezna, tada postupak usklađenja mogu obaviti sami temeljem uvida u porezno knjigovodstvenu karticu ePKKte usporedbom poreznih zaduženja i uplata po svim računima koji se analitički prate u Poreznoj upravi, a to mogu učiniti i knjigovodstveni servisi ako su od poreznog obveznika dobili ovlaštenje temeljem punomoći. Porezno knjigovodstvena kartica pruža mogućnosti pregleda svih postojećih računa poreznog obveznika po svim ispostavama, po knjigovodstvenom i carinskom praćenju.

5.1. Usklađenje svote uplaćenih predujmova na računu 1430

Tijekom kalendarske godine kao poreznog razdoblja, svi obrtnici su dužni plaćati mjesečne predujmove poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Prema čl. 47. Zakona, predujmovi se plaćaju mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Budući se uplaćeni predujmovi odbijaju od utvrđene porezne obveze po konačnom obračunu, obrtnici su pod oznakom 4.2.1 u stupcu 8 Obrasca DOH, upisivali svotu uplaćenih predujmova tijekom 2015.

Međutim, iskazana svota predujma u poreznoj prijavi, uspoređuje se s uplatama o kojima analitičku evidenciju vodi PU na šifri konta 1430, te ako je tijekom 2015. obrtnik plaćao predujmove neredovito i sa zakašnjenjem, od uplata su se najprije naplatile kamate po starosti (od najstarijih do tekućih), potom stari dugovi a tek nakon toga - dug nastao u tekućoj godini. Ako obrtnik tijekom poreznog razdoblja nije uopće plaćao mjesečne predujmove, zbog čega su se na računu 1430 sistemski obračunavale kamate, kao uplaćeni predujam za 2015. u poreznoj prijavi se upisuje svota obračunanih i zaduženih kamata, ali s negativnim predznakom.

ističemo...

Napominjemo da se uplate poreza i prireza na dohodak od obrta i slobodnih zanimanja obavljene na račun 1430 te uplate poreza i prireza na dohodak od imovine na temelju najma ili zakupa koje se vode na računu 1503, a koje su uplaćene do 8.1.2016. pri obradi godišnje prijave poreza na dohodak, priznaju kao uplate za 2015.

Prema tome, prije verifikacije porezne prijave, svota uplaćenih predujmova koju obrtnici iskazuju pod 4.2.1 u stupcu 8 obrasca DOH, mora biti usklađena sa svotom predujma koja je iskazana prema analitičkoj knjigovodstvenoj evidenciji koju vodi PU.

5.2. Kontrola poslodavaca s dugom na računu poreza na dohodak od nesamostalnog rada

Ako su obrtnici kao isplataljci dohotka, za svoje zaposlene radnike dostavili JOPPD obrazac u PU, ali iskazani porez i prirez nisu uplatili, tada se obrada takvih prijava odgađa sve do podmirenja duga. Naime, službenici PU će sve obrtnike s dugom na računu 1880 - na koji se uplaćuje predujam poreza na dohodak i prireza po osnovi nesamostalnog rada (plaće), posebno označiti kao **poslodavce s dugom na računima JOPPD-a**, na koji način će se **onemogućiti sistemsku obradu godišnjih prijava za njihove posloprimce**. U tom slučaju će posloprimci dobiti obavijest o nedonošenju rješenja jer njihovi poslodavci imaju iskazan dug za 2015. na računima JOPPD-a.

Kod takvih poslodavaca odnosno isplataljca koji nisu uplatili porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada, i imaju iskazan dug na računu 1880, Služba nadzora Područnog ureda će po potrebi obaviti kontrolu njihova poslovanja, zapisnički utvrditi dužne iznose poreza i prireza na dohodak, te naložiti isplataljcu dohotka da podmiri dug na računu 1880, pri čemu će se uplaćeni porez i prirez knjižiti kao uplata zaostale obveze iz 2015.

Samo iznimno, blokada poslodavca s dugom poreza i prireza na dohodak za 2015. na računu 1880, ne smije se obaviti ako je nad poslodavcem pokrenut postupak stečaja.

5.3. Kontrola primitka uzdržanih članova

Podnošenjem godišnje porezne prijave, obrtnik može povećati neoporezivi dio dohotka i za osobne odbitke članova uže obitelji i djece, ali samo ako se djeca i članovi uže obitelji u poreznom razdoblju mogu smatrati uzdržanim članovima.

Sa primjenom od 01.01.2015., a prema odredbi čl. 36.st.4. Zakona, uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržanom djecom smatraju se fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez na dohodak i drugi primici koji se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, ne prelaze iznos od 13.000,00 kn. Iznimno, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržane članove uže obitelji i djecu, u iznos od 13.000,00 kn ne uzimaju se u obzir ostvareni primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora, doplatka za djecu, potpora za novorođenče odnosno primitaka za opremu novorođenog djeteta i obiteljskih mirovina nakon smrti roditelja.

Prema čl. 53. Pravilnika, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržane članove uže obitelji i djecu odnosno pri utvrđivanju iznosa od 13.000,00 kuna godišnje, ne uzimaju se u obzir ni primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji, te primici koji predstavljaju naknadu stvarno nastalih troškova, kao što su naročito naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom i naknada troškova službenog putovanja.

Ostvareni primici uzdržanih članova kontroliraju se pomoću OIB-a i uvida u žiro račun te uplaćenog poreza i prireza iz dostavljenih JOPPD Obrazaca. Ako tijekom 2015. uzdržani član ostvari primitke veće od 13.000,00 kn, tada je obrtnik obavezan uzdržanog člana skinuti sa svoje porezne prijave, i tada će mu biti utvrđena razlika za uplatu poreza radi smanjenja faktora osobnog odbitka za uzdržanog člana. Međutim, u tom slučaju i uzdržani član uže obitelji može podnijeti svoj Obrazac ZPP-DOH, kako bi primjenom posebnog postupka ostvario povrat više plaćenog poreza te pravo na osnovni osobni odbitak za cijelo porezno razdoblje.

Sukladno čl. 36.st.7. Zakona, **uzdržani članovi uže obitelji smatraju se** - bračni i izvanbračni drug, odnosno životni partner i neformalni životni partner poreznog obveznika, roditelji poreznog obveznika i roditelji njegovoga bračnog i izvanbračnog druga, odnosno životnog partnera i neformalnog životnog partnera, preci i potomci u izravnoj liniji, maćehe odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava, bivši bračni i izvanbračni drugovi, odnosno životni partneri i neformalni životni partneri za koje porezni obveznik plaća uzdržavanje i punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu.

Uvećanje osobnog odbitka može se ostvariti podnošenjem pravomoćnih sudskih odluka, izvacima i potvrđama iz registra životnog partnerstva te drugim ispravama javnih tijela.

5.4. Usklađenje svote prenesenog poreznog gubitka

Prema odredbi čl. 35.st. 2 Zakona, porezni gubitak koji je nastao od samostalne obrtničke djelatnosti, obrtnik može nadoknaditi (odbiti) u 5 slijedećih poreznih razdoblja, ali samo od ostvarenog dohotka po osnovi kojeg je i utvrđen, što znači od dohotka ostvarenog obavljanjem obrtničke djelatnosti za koji je PU izdala rješenje, (neovisno od toga što je u poreznoj prijavi obrtnik obavezan iskazati i dohodak od nesamostalnog rada ako je isti ostvarenu u poreznom razdoblju).

Stoga se porezna prijava obrtnika neće moći verificirati ako su u poreznoj prijavi iskazani podaci o prenesenom gubitku od samostal-

ne djelatnosti prema godinama njegova nastanka, različiti od svote gubitka kojeg je svojim rješenjem potvrdila nadležna ispostava PU.

Ako porezni obveznik ostvaruje gubitak tijekom više godina, tada se od ostvarenog dohotka, najprije nadoknađuju oni gubici koji su stariji prema redoslijedu nastanka.

Napominje se da je 2010. zadnja godina za koju je u godišnjoj poreznoj prijavi za 2015. moguće pokriti nastao gubitak u obavljanju samostalne djelatnosti, a za kojeg je ispostava PU izdala rješenje. Nakon toga roka prestaje mogućnost pokrivanja prenesenog gubitka iz 2010.

Posebno se ističe da je izmijenjenim odredbama čl. 30. st. 2. Pravilnika propisano da pravni slijednik pri prodaji (otuđenju) cijele gospodarske djelatnosti, kada preuzima u svoje poslovne knjige stvari i prava prema popisu dugotrajne imovine po vrstama, količinama i vrijednostima, te zalihe, tražbine i obveze koje se odnose na preostalu kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu, stječe pravo i na prijenos poreznog gubitka, uz uvjet da se poslovanje nastavlja te da nije došlo do promjene načina oporezivanja.

6. Utvrđivanje mjesečnog predujma poreza na dohodak prema godišnjoj poreznoj prijavi za 2015.

Za obrtnike koji ostvaruju dohodak od samostalne djelatnosti na temelju poslovnih knjiga, promijenjen je način utvrđivanja mjesečnog predujma za tekuće razdoblje. Predujmovi poreza na dohodak od samostalne djelatnosti plaćaju se mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec, i to na osnovi podataka iskazanih u godišnjoj poreznoj prijavi za prethodno porezno razdoblje. Porezna obveza za koju se utvrđuje mjesečni predujam, dijeli se s brojem mjeseci istog razdoblja u kojem se samostalna djelatnost obavljala. Navedeno znači da se u slučaju ako je porezni obveznik obavljao djelatnosti cijele godine, porezna obveza dijeli sa 12 mjeseci, odnosno sa onolikim brojem mjeseci u kojima se obavljala djelatnost tijekom poreznog razdoblja, a za koji je podnesena godišnja porezna prijava, ako je porezni obveznik započeo obavljati djelatnosti u tijeku godine.

Međutim, ako obrtnik u godišnjoj poreznoj prijavi koju obvezno podnosi, uz dohodak od samostalne djelatnosti, iskaže i dohodak iz ostalih izvora, primjerice od nesamostalnog rada, imovine i imovinskih prava, osiguranja, kapitala ili drugi dohodak, **predujam poreza na dohodak za iduće razdoblje, utvrđuje se samo od porezne obveze proizašle od obavljanja samostalne djelatnosti.**

Prema odredbi čl. 47.st.4. Zakona, porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost, ne plaćaju predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti sve do podnošenja prve porezne prijave. Podnošenjem godišnje porezne prijave, utvrđuje se porezna obveza za porezno razdoblje u kojem je porezni obveznik počeo obavljati djelatnost odnosno utvrđivati dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost, od kada i postoji obveza plaćanja mjesečnog predujma poreza na dohodak od samostalne djelatnosti za iduće porezno razdoblje.

Primjer izračuna mjesečnog predujma

Obrtnik s prebivalištem u Zagrebu koji uzdržava suprugu, obavljao je djelatnost cijele 2015. i prema podacima iz poslovnih knjiga ostvario je dohodak od samostalne djelatnosti u svoti od 100.000,00 kn, a tijekom godine je uplatio predujma poreza u svoti od 12.000,00 kn.

Uz dohodak od samostalne djelatnosti, ostvario je i dohodak od osiguranja u svoti od 30.000,00 kn kojeg je također iskazao u godišnjoj poreznoj prijavi.

Mjesečni predujam za tekuće razdoblje izračunava se na slijedeći način:

Red. br.	Naziv	Iznos (u kn)
1.	Dohodak od samostalne djelatnosti za 2015.	100.000,00
2.	Dohodak od osiguranja	30.000,00
3.	Ukupno ostvareni dohodak za 2015. (1+2)	130.000,00
4.	Osobni odbitak (faktor 1,5 x 2.600,00)	46.800,00
5.	Porezna osnovica (3-4)	83.200,00
6.	Porez po stopi od 12% - do 26.400,00 kn	3.168,00
7.	Porez po stopi od 25% - 56.800,00 kn	14.200,00
8.	Ukupno porez (6+7)	17.368,00
9.	Stopa prireza za grad Zagreb 18%	3.126,24
10.	Ukupno porez i prirez (8+9)	20.494,24
11.	Udio dohotka od samostalne djelatnosti u ukupnom dohotku (100.000,00/130.000,00 x 100)	76,92%
12.	Godišnja obveza poreza i prireza 20.494,24 x 76,92%	15.764,17
13.	Mjesečni predujam poreza i prireza za slijedeće razdoblje (12/12)	1.313,68

Novi predujam porezni obveznici plaćaju za mjesec koji slijedi iza mjeseca u kojem je istekao rok za podnošenje porezne prijave, i to sve do podnošenja slijedeće godišnje porezne prijave. To znači da je obrtnik prema ukupno utvrđenom porezu i prirezu za 2015., novi predujam u svoti od 1.313,68 kn obavezan uplatiti za mjesec ožujak, s rokom dospjeća do kraja travnja 2016.

7. Verifikacija porezne prijave

Ako su evidencije obrtnika usklađene s podacima o kojima analitičku evidenciju vodi PU, prijava poreza na dohodak može se verifikirati. Prema programskom rješenju, ako porezni obveznici u registru poreznih obveznika imaju ažuriranu oznaku obveze podnošenja mjesečnog ili tromjesečnog PDV obrasca, porezna prijava se neće moći verifikirati ako nisu uneseni svi PDV obrasci. Verifikacija će se onemogućiti i kod onih obrtnika koji u RPO registru imaju ažuriranu oznaku obveze podnošenja Obrasca SR i Obrasca TZ, ako isti nisu uneseni u sustav.

Nakon provedenog postupka sadržajne i formalno računске kontrole, prijava se verificira koju verifikaciju odobrava voditelj ispostave svojim potpisom na prijavi.

Za obrtnike i slobodna zanimanja, kao i za druge porezne obveznike koji utvrđuju dohodak na temelju poslovnih knjiga, nakon verifikacije obrasca DOH, više se ne izdaju porezna rješenja o utvrđenoj godišnjoj obvezi poreza, već se samo provodi sistemsko zaduženje obveze poreza za uplatu ili pravo na povrat na poreznoj knjigovodstvenoj kartici.

7.1. Zahtjev za povrat više plaćenog poreza

Kada je po konačnom obračunu obrtniku utvrđena razlika više plaćenog predujma poreza u odnosu na utvrđenu godišnju obvezu, svota više plaćenog poreza može se u skladu s odredbama čl.81. st.6. Pravilnika:

- koristiti za izmirivanje obveza tekućeg razdoblja, odnosno uračunati u predujam za 2016. sve do iskorištenja preplaćenog iznosa, ili
- vratiti poreznom obvezniku temeljem **pismenog zahtjeva koji se morao podnijeti uz Obrazac DOH.**

Sukladno čl. 113. st.6. OPZ-a, povrat preplaćenog poreza može se izvršiti samo ako porezni obveznik nema dospjelih a neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja koje naplaćuje PU.

Ako postoje nepodmirene obveze na računima državnog, županijskih ili gradskih i općinskih proračuna te obveznih doprinosa o kojima PU vodi analitičke evidencije, referenti će u ispostavi PU virmanskim nalogom sa računa 1619 – porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi, prenijeti dio razlike (ili razliku za povrat u cijelosti) na račune gdje su evidentirani dugovi (poreza na dodanu vrijednost, poreza na promet nekretnina, poreza naplovlila, porez na CMV, porez na potrošnju i dr. poreza). Tek se ostatak razlike za povrat može vratiti obrtniku na njegov žiro račun, ako je podnesen pisani zahtjev za povrat uz obrazac DOH.

Posebno se ističe da se **povrat poreza ne smatra primitkom koji bi bio izuzet od ovršnog postupka** u cijelosti odnosno u određenoj svoti prema čl. 212. Ovršnog zakona (Nar. nov., br. 112/12. do 93/14.). Radi toga PU nije u mogućnosti povrat poreza isplatiti na poseban zaštićeni račun, već se povrat poreza po godišnjem obračunu može obaviti samo na redovne račune poreznog obveznika, neovisno od toga što su isti možda blokirani od strane vjerovnika.

7.2. Obveza plaćanja poreza na dohodak po godišnjem obračunu

Prema odredbama čl 37.st.6. Zakona, obveza plaćanja poreza po godišnjoj poreznoj prijavi za porezne obveznike koji obavljaju samostalnu djelatnost je promijenjena, te se **porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi morao uplatiti s danom podnošenja godišnje porezne prijave.** To znači da se fizičkim osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost, godišnji porez za proteklo porezno razdoblje ne utvrđuje više poreznim rješenjem kojeg je nakon obrade porezne prijave dostavljala Porezna uprava, već se godišnji porez fizičkim osobama utvrđuje na temelju podataka iz podnesene godišnje porezne prijave, pri čemu se razlika za uplatu po godišnjem obračunu morala uplatiti s danom podnošenja prijave.

Razlika poreza na dohodak za uplatu po godišnjoj poreznoj prijavi, uplaćuje se na račun prihoda državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna prema prebivalištu obrtnika na brojčanu oznaku 1619 – Porez i prirez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi. Na standardiziranim nalogima za uplatu na Obrascima HUB -3 i HUB 3A korištenjem kojih se obavljaju dospjela plaćanja, obrtnici upisuju jedinstveni broj modela uplate 68, brojčanu oznaku poreza i prireza na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi - 1619 - prirez na dohodak po godišnjoj prijavi i OIB.

Međutim, sa primjenom od 1. siječnja 2016., ako se porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi ne uplati u propisanom roku, na utvrđenu obvezu poreza obračunavaju se zatezne kamate po godišnjoj stopi od 8,05%, a prema čl. 29. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05. do 125/11.), čl. 116. OPZ-a te čl.3. Zakona o kamatama (Nar. nov., br. 94/04.).

8. Zaključak

Nakon provedenog postupka usklađenja vlastitih evidencija s evidencijama koje se vode na analitičkim karticama po svim vrstama poreza u nadležnoj ispostavi PU, moguće je verifikirati poreznu prijavu obrtnika za 2015. Obrtnici su u godišnjoj poreznoj prijavi osim dohotka od obrtničke djelatnosti obvezni iskazati i dohodak od nesa-mostalnog rada (ako je isti ostvaren), ali ne i druge vrste dohodaka kod kojih se plaćeni predujmovi tijekom godine smatraju konačnim oporezivanjem.

